

Les Coves i la crisi del barroc (1592-1703): El Veïnatge de 1616

Josep-Antoni Domingo i Borràs

Sota aquest títol intentarem escriure, en la mesura que la documentació ens ho fa possible, una nova sèrie d'articles referits a la nostra vila de les Coves immersa en un temps de crisi, de canvi, i decadència; fonamentalment parlarem del segle XVII quan el mode de viure i sentir, -l'espiritualitat del barroc-, es va manifestar amb la seua més plena i contrastada esplendor de misèries i grandiositats, temps podem dir avui de tints fortes i bigarrades on el viure o millor dit sobreviure era ja tota una atzarosa aventura. Tot i que les fites cronològiques no s'ajusten exactament als temps del barroc les justifiquem sobre uns fets transcendents: l'any de 1592 marca el temps en què la Santa Seu cedeix a la Corona Hispànica, en la persona del rei Felip II (1556-1598), el Maestrat de Montesa, cloent així el domini de l'orde militar sobre el vell territori, i la darrera data de 1703 assenyalava el moment expectant en què la Comanda Major de les Coves queda vacant en vespres mateix d'un esdeveniment d'extraordinària importància, -la guerra de Successió-, per al futur del territori valencià. A mesura que la documentació ens ho permetesca tractarem de divulgar els fets i detalls més cridaners sobre els diferents aspectes de la

vida quotidiana a la nostra vila.

Com és lògic pensar, el primer i més important objecte d'anàlisi de qualsevol temps passat ha estat sempre la població en conjunt, els protagonistes de cada moment, les persones que van viure els esdeveniments. Inicialment, basant-nos en la documentació provinent de l'Arxiu del Regne de València, secció Clero, lligall 917, caixa 2418/19, publiquem el llistat dels 116 veïns residents a les Coves en 1616, tot advertint que possiblement conté ocultacions -noteu com manquen els preveres, exempts tots ells de pagar i, segurament també, els pobres de solemnitat-, doncs es tracta d'una font fiscal elaborada per tal de pagar els impostos corresponents a les despeses ocasionades per un petit cos d'exèrcit aleshores dedicat a reprimir el bandolerisme sobre les terres del Maestrat. Hem ordenat alfabèticament els inscrits i a més a més hem assenyalat amb lletra negreta els llinatges apareguts de nou des de la darrera relació veïnal de 1510, poc més de cent anys abans, la qual cosa ens posa de relleu un cert caràcter de la vila com a centre d'atracció de la immigració a les darreries del segle XVI. Observeu igualment la vigència dels cognoms fins els temps actuals. Heu-ne aquí el llistat:

MANIFEST DE TOTS LOS VEÏNS I FOCHS DE LA VILA DE LES COVES DE VINROMÀ FET A 14 DE FEBRER, ANY 1616

AGRAMUNTELL, Joan
 ARMELLES, Francesc
 BELTRAN, Josep
 BELTRAN, Pere
 BELTRANA, vda.
 BENET, Miquel
 BLASCO, Sebastià
 BOIRA, Antoni
 BOIRA, Joan
 BOIRA, Miquel
 BOIRA, Pere
 BOIX, Jeroni
 BOIX, Miquel
 BORRELL, Pau
 BOU, Antoni
 BOU, Joan
 BOU, Marc Antoni
 BOU, Miquel
 BUESO, Joan
 CALDUCH, Antoni
 CALDUCH, Pere
 CALDUCH, Tomàs, mnr.
 CALDUCH, Tomàs, notari
 CONILL, Pere
 CUQUALA, Antoni
 CUQUALA, Jaume
 EBRÍ, Baltasar
 EBRÍ, Pere Joan
 EBRINA, vda.
 EGUALADA, Miquel
 EIXIMENA, vda.
 EIXIMENO, Andreu
 EIXIMENO, Francesc
 EIXIMENO, Gabriel
 ESCUDER, Gabriel
 FERRANDO, Miquel
 FERRERES, Francesc
 FERRERES, Melcior
 FIXACH, Joan
 Francesc, lo ferrer
 GINER, Martí
 GINERA, vda.
 GIRONA, Antoni